

Dosarul nr. 3ra-398/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S.Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Țurcan, I.Cotruță, N.Simciuc)

ÎNCHEIERE

8 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Svetlana Ouș, reprezentată de avocatul Artur Airapitean și a recursului depus de Nicoleta Ouș, reprezentată de avocatul Vitalie Carmanschi,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Tarlapan împotriva Primăriei municipiului Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș cu privire la anularea deciziei, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare-cumpărare și donație,

împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 14 septembrie 2015, Alexandra Tarlapan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei municipiului Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș cu privire la anularea deciziei, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare-cumpărare și donație.

În motivarea acțiunii, completată prin cererile de concretizare a indicat că, la 7 octombrie 1960 a încheiat căsătoria cu Mihail Tarlapan, cu care are doi copii Sergiu Tarlapan și Svetlana Ouș (Tarlapan).

La 3 aprilie 2002, Mihail Tarlapan a decedat, iar la data decesului îi aparținea cu drept de proprietate bunurile imobile din mun. Chișinău, str. XXXXXXXX XX și anume lotul de teren cu suprafața de 0,073 ha, casa de locuit cu suprafața de 122,7 m², construcție cu suprafața de 23,8 m² și construcția accesorie cu suprafața de 22,4 m², în temeiul hotărârii din 13 noiembrie 1989 a Judecătoriei Populare r-ului Sovietic, certificatele de moștenitor nr. 1-779 și nr. 1-781 din 21 mai 1988, decizia Comitetului executiv a r-ului Sovietic nr. 8/3.11 din 11 iulie 1989 și procesul-verbal de recepție finală nr. 47 din 14 iulie 2000.

Alexandra Tarlapan la fel a deținut cu drept de proprietate bunurile imobile menționate, deoarece au fost dobândite în timpul căsătoriei, iar după decesul soțului a intrat în posesia bunurilor rămase.

A indicat că, prin decizia din 18 februarie 2015, menținută prin decizia din 1 iulie 2015, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Tarlapan și Sergiu Tarlapan împotriva Svetlanei Ouș și notarul public Viorica Nagacevschi, s-au declarat nule testamentul nr. 532 din 3 aprilie 2002 și certificatul de moștenitor nr. 3457 din 8 octombrie 2002 eliberate pe numele Svetlanei Ouș.

A considerat că, fiind anulat testamentul și certificatul de moștenitor, în temeiul art. 219 alin. (1) Cod civil, decizia în baza căreia a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 15886 din 18 decembrie 2002, anterior fiind încheiat și contractul de vânzare-cumpărare nr. 15886 din 16 decembrie 2002 în privința bunului imobil litigios, acestea sunt nule.

Astfel, a depus cerere prealabilă în adresa Primăriei municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului municipal Chișinău în temeiul căreia a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin răspunsul nr. 01/1-09-1732 din 14 august 2015, recepționat la 30 august 2015, a fost înștiințată despre faptul că, administrația publică locală nu este în drept de a interveni în raportul juridic civil format odată cu înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a deciziei emise.

Ulterior, pentru a condiționa executarea hotărârii judecătorești prin care a fost declarat nul testamentul și certificatul de moștenitor, Svetlana Ouș cu rea credință a determinat bunul imobil litigios în 1/3 și 2/3 cote-părți, iar prin contractul de donație nr. 20674 din 10 septembrie 2015, a donat 2/3 cote-părți Nicoletei Ouș.

A solicitat Alexandra Tarlapan prin cererea inițială și cererile de concretizare a pretențiilor anularea deciziei nr. 27/11-7 din 5 decembrie 2002 a Consiliului municipal Chișinău; anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 0100108293 din 18 decembrie 2002; anularea contractului de vânzare-cumpărare nr. 15886 din 16 decembrie 2002 și anularea contractului de donație nr. 20674 din 10 septembrie 2015.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă, s-a anulat decizia nr. 27/11-7 din 5 decembrie 2002 a Consiliului municipal Chișinău cu privire la autentificarea dreptului de proprietate asupra lotului de pământ din str. XXXXXXXX XX; s-a anulat contractul de vânzare-cumpărare a terenului din 16 decembrie 2002 încheiat între Primăria municipiului Chișinău și Svetlana Ouș; s-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 0100108293, s-a anulat contractul de donație a terenului din 10 septembrie 2015 încheiat între Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș.

În favoarea acestei soluții instanța de fond a reținut că, prin hotărârea din 3 decembrie 2013 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Tarlapan privind declararea nulității testamentului nr. 532 din 3 aprilie 2002 și a certificatului de moștenitor nr. 3457 din 8 octombrie 2002.

Prin decizia din 18 februarie 2015 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție, s-a casat hotărârea din 3 decembrie 2013 a

Judecătoria Botanica, mun. Chișinău și s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alexandra Tarlapan.

Instanța de fond a concluzionat că, prin decizie irevocabilă fiind declarat nul testamentul și certificatul de moștenitor legal, acte care au stat la baza emiterii actului administrativ contestat în prezenta cauză, urmează a fi anulat și decizia nr. 27/11-7 din 5 decembrie 2002 cu privire la autentificarea dreptului de proprietate asupra lotului de teren.

Efectele anulării testamentului și certificatului de moștenitor urmează a înceta cu efect retroactiv, iar unul din aceste efecte este și emiterea actului administrativ contestat.

Odată cu declararea nulă a actului administrativ contestat, urmează a fi anulate și actele subsecvente încheiate în baza deciziei nr. 27/11-7 din 5 decembrie 2002 a Consiliului municipal Chișinău și anume contractul de vânzare-cumpărare a terenului din 16 decembrie 2002 încheiat între Primăria municipiului Chișinău și Svetlana Ouș, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 01000108293 din 31 decembrie 2002 și a contractului de donație din 10 septembrie 2015 încheiat între Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș.

Prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Primăria municipiului Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, Svetlana Ouș și cererea de alăturare la apel a Nicoletei Ouș și s-a menținut hotărârea din 13 decembrie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

La 4 februarie 2019, Svetlana Ouș, reprezentată de avocatul Artur Airapitean a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel a aplicat eronat prevederile nulității absolute unui act administrativ.

Instanța de contencios administrativ nu este competentă de a se pronunța asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

A afirmat că, prevederile caracteristice nulității absolute nu sunt relevante raporturilor juridice de drept administrativ deoarece raporturile administrative sunt guvernate de Legea contenciosului administrativ, lege specială în raport cu Codul civil.

La caz sânt aplicabile prevederile Legii contenciosului administrativ în partea în ce ține de termenul de prescripție, 30 de zile din momentul când a cunoscut sau trebuia să cunoască.

Actele ce constituie obiectul prezentului litigiu au fost emise în anul 2002. Decizia Curții Supreme de Justiție prin care a fost menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 3 decembrie 2012 privind declararea nulă a testamentului nr. 532 din 3 aprilie 2002 și a certificatului de moștenitor nr. 3457 din 8 octombrie 2002, eliberat pe numele Svetlanei Ouș, a fost emisă la data de 1 iulie 2015, iar cererea prealabilă a fost expediată de către intimat Primăriei municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău la data de 10 august 2015.

A considerat că, cererea prealabilă precum și cererea de chemare în judecată au fost depuse tardiv. Termenul de 30 de zile urma a fi calculat din data de 1 iulie 2015, data pronunțării deciziei Curții Supreme de Justiție. Ultima zi de înaintare a cererii

prealabile era 31 iulie 2015, iar intimatul a depus cererea cu depășirea vădită a termenului legal, la data de 10 august 2015.

A indicat că, instanța de fond a anulat contractul de donație din 10 septembrie 2015 încheiat între Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș, însă, conform acordului de reziliere nr. 27335 din 23 decembrie 2015, acest contract a fost reziliat, fapt autentificat de notarul Elena Morev. Instanța nu urma să se expună în privința acestui contract.

A relevat că, instanța de fond și de apel nu au examinat multilateral cauza și nu s-au pronunțat asupra tardivității termenului.

A solicitat Svetlana Ouș casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri în favoarea recurentului.

La 21 februarie 2019, Nicoleta Ouș reprezentată de avocatul Vitalie Carmanschi a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel și instanța de fond la aprecierea excepției de tardivitate a acțiunii nu au aplicat prevederile art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, iar la aprecierea tardivității cererii prealabile nu au aplicat prevederile art. 14 alin. (1) din aceeași lege.

Instanța de fond neîntemeiat a admis acțiunea fără aplicarea prevederilor art. 315 Cod civil, deoarece, Alexandra Tarlapan nu a probat calitatea de persoană interesată prin demonstrarea dreptului său de proprietate.

A considerat că, legalitatea deciziei nr. 27/1-7 din 5 decembrie 2002, a contractului din 16 decembrie 2002 și a contractului din 10 septembrie 2015 nu poate fi pusă la îndoială de către instanța de apel și instanța de fond în calitate de act juridic subsecvent pe cale de consecință a anulării certificatului de moștenitor. Nulitatea unui act juridic inițial nu poate duce în mod automat la anularea tuturor contractelor subsecvente, dar trebuie să existe temeiuri de nulitate prevăzute de art. 220-232 Cod civil, pentru fiecare contract în parte.

Atât reclamantul cât și instanța de fond nu au invocat la baza nulității nici o normă de la art. 220-232 Cod civil.

A solicitat Nicoleta Ouș admiterea recursului, casarea deciziei din 28 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 13 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Svetlana Ouș, reprezentată de avocatul Artur Airapitean și a recursului depus de Nicoleta Ouș, reprezentată de avocatul Vitalie Carmanschi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

La 1 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, iar potrivit art. 257 alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000.

Reieșind din prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre

necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 21 februarie 2019 și 22 februarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaiților copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 15 martie 2019, Alexandra Tarlapan, reprezentată de avocatul Nicolae Leșan a depus referință prin care a solicitat de a declara ca inadmisibile recursurile depuse de Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând temeiurile invocate în cererile de recurs depuse de Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș, în raport cu materialele cauzei civile, consideră că acestea sânt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 28 noiembrie 2018, care a fost expediată în adresa participanților la proces prin intermediul oficiului poștal la 17 decembrie 2018 (vol. II, f.d.154). Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Svetlana Ouș la data de 4 februarie 2019 și de către Nicoleta Ouș la data de 21 februarie 2019, în interiorul termenului legal (vol. II, f.d.159, 167).

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că, argumentele invocate se referă la dezacordul recurentelor cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de Svetlana Ouș și

Nicoleta Ouș în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelor încălcări esențiale sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

La caz, criticile invocate formal de Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș nu pot duce la admisibilitatea cererilor de recurs, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentelor cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei și invocarea formală a încălcării normelor de drept procedural și material, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor.

Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul cu soluția dată de instanța de apel, iar criticile invocate în cererile de recurs nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursurilor ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsături distinctive care nu au fost evidențiate în cererile de recurs depuse de către Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș.

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În circumstanțele sus relatate și reieșind din faptul că, argumentele recursurilor sânt similare argumentelor invocate în instanța de fond și cea de apel, constituind deja obiect al dezbaterilor judiciare fiind apreciate sub aspectul dublului grad de jurisdicție, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile și consideră că, recursurile depuse de Svetlana Ouș și Nicoleta Ouș, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sânt inadmisibile.

În conformitate cu 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibile recursurile depuse de Svetlana Ouș, reprezentată de avocatul Artur Airapitean și de către Nicoleta Ouș, reprezentată de avocatul Vitalie Carmanschi.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu